

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Sport a právo v současné společnosti

Renata PUDLÁKOVÁ

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Renata Pudláková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Sport a právo v současné společnosti

Název anglicky

Sport and Law in recent Society

Cíle práce

Vztah mezi sportem a právem je velmi málo známou oblastí právního systému v České republice. Cílem této

práce je identifikace těch právních aspektů, které se vztahují ke sportu a týkají se především občanskoprávních

(též tedy pracovních a obchodních) a i tržněprávních souvislostí. Konkrétněji se zaměříme na sportovní

činnosti vykonávané na profesionální bázi a to i ve vztahu ke kolektivnímu sportu. Zde je třeba odlišit spor-

tovců jako zaměstnanců od sportovců jako osob nezávisle činných. Práce bude také upozornit na negativní jevy,

kteří sport provázejí a mají výrazný právní ekonomický efekt (například korupce, doping a divácké násilí a jejich právní řešení.)

Metodika

- 1) ideová příprava pracovního postupu
- 2) sběr potřebných dat a údajů, zajištění právních a literárních zdrojů
- 3) pozorování a rozbor konkrétních sportovních procesů a činností se zaměřením na problémové aspekty
- 4) analýza textů sportovních dokumentů, právních předpisů a literatury
- 5) interpretace získaných poznatků a jejich syntetická sumarizace
- 6) pokus o konstrukci některých optimalizačních opatření v oblasti sportu

Doporučený rozsah práce

30 -40 stran

Doporučené zdroje informací

Právo ve sportu – M. Králík

Profesionální sportovec – právní a ekonomické aspekty – T. Sluka

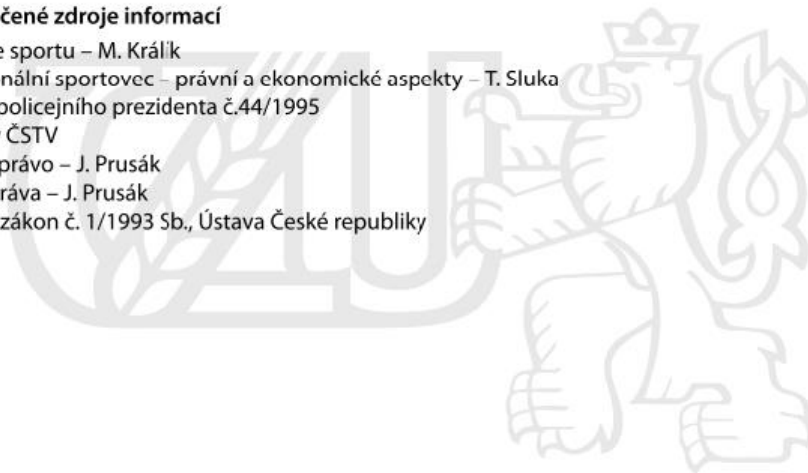
Rozkaz policejního prezidenta č.44/1995

Stanovy ČSTV

Šport a právo – J. Prusák

Teória práva – J. Prusák

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

JUDr. Viktor Jansa, CSc.

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Sport a právo v současné společnosti" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu této bakalářské práce JUDr. Viktoru Jansovi, CSc., za jeho cenné rady, čas a připomínky, které mi věnoval při vypracování dané problematiky. A v neposlední řadě okruhu mých nejbližších, rodině a přátel za podporu a trpělivost.

Sport a právo v současné společnosti

Sport and law in contemporary society

Souhrn

Vztah mezi sportem a právem považujeme v dnešní době za velmi málo známou oblast právního systému v České republice. Cílem této práce je identifikovat ty právní aspekty, které se vztahují ke sportu a týkají se především občanskoprávních (též tedy pracovních a obchodních), jakož i trestněprávních souvislostí. Konkrétnější zaměření se bude týkat sportovní činnosti vykonávané na profesní bázi a to i ve vztahu ke kolektivnímu sportu. Zde je třeba odlišit sportovce jako zaměstnance od sportovce jako osoby nezávislé činné. Práce také upozorní na negativní jevy, které sport provází a má výrazně právně ekonomický efekt (například korupce, doping a divácké násilí a jejich právní řešení).

Summary

The relationship between sport and the law is very little known areas of the legal system in the Czech Republic. The aim of this work is to identify those legal aspects that are related to sport and especially those concerning the civil (also therefore, labor and business) as well as the criminal context. More specifically we will focus on sports activity performed on a professional basis and also in relation to collective sport. Here we must distinguish athletes as employees of the athlete as a person employed independently. The work also highlights the negative effects which accompanies the sport and has significantly legally economic effect (such as corruption, doping and spectator violence and their legal solutions.).

Klíčová slova: právo, sport, sportovní legislativa, profesionalita, dynamika vývoje práva ve sportu, negativní jevy, doping, divácké násilí, korupce

Keywords: law, sport, sports legislation, professionalism, dynamics of law in sport, negative phenomena, doping, crowd violence, corruption

Obsah

Obsah	7
1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	10
2.1 Cíl práce	10
2.2 Metodika	10
3 Základní charakteristiky vztahu sportu a práva v současné společnosti.....	11
3.1 Právo a sport	11
3.2 Historický vývoj práva.....	11
3.3 Historický vývoj sportu	12
3.4 Pojem, obsah a funkce sportu	12
3.5 Právní a sportovní norma.....	14
3.5.1 Právní norma.....	14
3.5.2 Sportovní norma	14
3.6 Právní úprava sportovní činnosti	15
4 Právní regulace a organizace sportu	16
4.1 Masový sport.....	16
4.2 Amatérský sport.....	16
4.3 Profesionální sport	17
4.4 Organizace sportu	18
5 Právní a sociálně-psychologické problémy ve sportu.....	19
5.1 Divácké násilí	19
5.1.1 Násilí z pohledu trestního práva	20
5.1.2 Řešení problému násilí ve sportu.....	21
5.2 Násilí mezi sportovci	21
5.3 Korupce.....	22
5.3.1 Korupce ve sportu	23
5.4 Doping	23
5.4.1 Právní regulace dopingů v České republice.....	24
5.4.2 Řešení dopingové problematiky	25
6 Praktické problémy a financování sportu v České republice.....	26

6.1	Přínosy sportu	26
6.1.1	Marketingové přínosy sportu	26
6.1.2	Přínosy v oblasti vzdělání	26
6.1.3	Sociální přínosy	27
6.1.4	Přínosy v oblasti zdraví.....	27
6.2	Financování sportu v České republice	28
6.2.1	Zdroje financování sportu v České republice	28
6.3	Korupce v českém fotbalu	29
6.4	Korupce mezi hráči	29
6.4.1	Řešení korupce ve sportu	30
6.5	Ekonomické parametry sportovní činnosti	30
6.5.1	Pojištění sportovců.....	30
6.5.2	Vstupné	31
6.5.3	Nadace	31
6.5.4	Sponzoring	33
7	Společenský význam sportu.....	34
7.1	Sociální integrace.....	34
7.2	Kvalita života.....	34
7.3	Vzdělání a výchova.....	34
7.4	Reprezentace a vlastenectví	35
7.5	Hospodářský rozměr sportu	35
8	Závěr	36
9	Seznam použitých příloh	37
9.1	Odborná literatura	37
9.2	Právní předpisy a ostatní legislativní zdroje	38
9.3	Internetové zdroje	39
9.4	Grafy	40

1 Úvod

Název dané problematiky „Sport a právo v současné společnosti“, může působit jako téma zdánlivě vzdálené od studia na Provozně ekonomické fakultě, ovšem není tomu zcela tak. Téma totiž úzce souvisí s oborem veřejná správa a regionální rozvoj, který studuji. Ten se zabývá otázkami územně organizovaných zájmových korporací a také sociálním a kulturním rozvojem regionů. Jedná se o téma, jež je v současné době velmi aktuální, zejména z pohledu sportu jako hlavní volnočasové aktivity. Sport má multifunkční charakter, čímž je například myšleno, že je to jedna z mála činností, kde lze legálně projevit agresivitu apod. Zároveň je odvětví sportu z právního hlediska velmi málo zkoumanou oblastí, a to i přesto, že je složkou pozitivních i negativních společenských tendencí (vzory pro mládež, fair play, drogy, korupce, násilí).

Bakalářská práce je členěna na tématické celky, kapitoly a jejich dílčí části. V úvodní pasáži jsou uvedena teoretická východiska celé práce, na jejichž základě je vysvětleno několik, logicky uspořádaných, ztěžejných pojmů. V další části práce jsou podrobněji vysvětleny jejich, mnohdy rozdílné, interpretace a popsány charakteristické rysy jednotlivých oblastí. Zde považuji za přínosné předložení uceleného pohledu na nejen právní, ale i další problémy současného sportu, s důrazem na ekonomickou stránku věci.

Ve druhé, praktické části, je řešena problematika jednotlivých přínosů sportu v České republice. Podrobněji se práce zaměřuje na sociálně-kulturní a zdravotnické přínosy sportu, jeho marketingové využití a hospodářský rozměr. Dále se věnuje funkci sportu v upevňování vztahů mezi státy a národy a v dnes již ne zcela vnímanou reprezentaci a vlastenectví. Zároveň jsou detailněji popsány ekonomické parametry sportu v České republice včetně samotného financování sportu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Za cíl této práce, jsem si stanovila identifikaci takových právních aspektů, které se vztahují ke sportu a zároveň se týkají občanskoprávních i trestněprávních souvislostí. Přesněji se budu zaměřovat na sportovní činnost, která je vykonávána na nejen profesionální bázi, ale i amatérské úrovni a to i ve vztahu ke kolektivnímu sportu. Také v této práci odlišíme sportovce jako zaměstnance a sportovce jako od osoby nezávisle činné. Další cíl, je upozornit také na negativní jevy projevující se ve sportu a jejich právně ekonomický efekt. Mezi tyto jevy patří například doping, korupce a divácké násilí. Z hlediska vytyčení cíle, na začátku práce byl velmi zajímavý přirozený posun pozornosti i na ostatní aspekty práce, které na začátku nebyly zcela zřetelné. Těmto aspektům, jako například mizící pocit vlastenectví, se díky omezenosti rozsahu práce, nebyla možnost věnovat hlubší pozornost, a proto byly pouze obecně nastíněny.

2.2 Metodika

Stejně tak teprve v závěru bylo možno objektivněji zhodnotit zvolenou metodiku zpracované práce. V obecné rovině bylo nutné provést poměrně rozsáhlý sběr dat, jejich třídění, rozbor a následnou syntézu, respektive sumarizaci. Z metod právně-sociologického výzkumu, zde šlo zejména o analýzu produktů všeho druhu. Od analýzy textu odborné literatury po analýzu textu příslušných právních předpisů, ale i o analýzu sportovních akcí, organizovaných zájmovými korporacemi v této oblasti.

Základní metodou bylo rovněž pozorování řady pojetí sportovních aktivit zevnitř i zvenku. Umožnil mi to i můj dlouholetý status aktivního sportovce a z malé části i funkcionáře. Díky tomu se mi naskytly příležitosti nahlédnout z přímá hospodaření několika sportovních subjektů i do jejich sportovních zákulisí. Své získané poznatky, jsem poté dlouhou řadou neřízených rozhovorů s aktivními sportovci, funkcionáři, trenéry, hospodářskými pracovníky i se samotnými sportovními diváky včetně násilníků důkladně setřídila a vyhodnotila. Mohu tedy říci, že použitý metodologický aparát významně přispěl k naplnění cíle, vytyčený touto prací.

3 Základní charakteristiky vztahu sportu a práva v současné společnosti

V těchto kapitolách si uvedeme několik základních pojmů a charakteristik vztahu práva a sportu a také pohlédneme do jejich historického vývoje. Dozvíme se, kam až sahá samá historie práva a sportu a jak se vyvíjí vztah mezi nimi.

3.1 Právo a sport

Jistě se nemusíme bát říci, že právo i sport neodmyslitelně provázejí lidstvo celými jeho dějinami. Jedná se o dva do jisté míry navenek se projevující autonomní celky, které na první pohled nemusejí vykazovat příliš vzájemných vazeb, dokonce se může zdát, že spolu mají a mít mohou jen nemnoho společného.¹ Touto prací chceme mimo jiné tento názor nejen obhájit, ale ukázat, že existuje i právní postavení sportu v právním řádu České republiky.

3.2 Historický vývoj práva

Historie práva spadá do širokého časového období, kde samozřejmě nelze určit přesný moment jeho vzniku. Počátky prvních známek práva sepsali Sumeřané v Mezopotámii s velkou pravděpodobností kolem 24. - 22. století př. n. l. nejstarší zákony. První dochovaný zákoník, který byl založen na principu msty („*oko za oko, zub za zub*“), byl Chammurapiho zákoník z 18. století př. n. l. Dále v Římském právu vznikl Zákon 12 desek v roce 451 př. n. l. V Novověku, kolem 18. a 19. století, už vznikl tereziánský a josefínský trestní kodex, tereziánský kodex soukromého práva a Obecný zákoník občanský z roku 1811. Postupně se vyvíjí právo po celém světě, kde známe Všeobecnou deklaraci lidských práv, Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, anebo Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Ve 20. století vznikají poněkud složitější úmluvy jako například Úmluva o právním postavení uprchlíků (1951), Mezinárodní úmluva o

¹ KRÁLÍK, M., *Právo ve sportu*, s. 1

odstranění všech forem rasové diskriminace (1966) a několik dalších. Jak vidíme i z takto stručného popisu historie práva, je jeho vývoj časově velice rozsáhlý.²

3.3 Historický vývoj sportu

Sport byl už od samého počátku součástí života každého z nás. Pokud chceme nalézt počátek vzniku sportu, nebo alespoň první jeho znaky, nahlédneme až do starověkého Řecka. Zde byl sport zpočátku považován za aktivitu, která směřovala k fyzickému sebezdokonalování, a poté se ze sportu stala součást kulturního života a fyzická zdatnost se považovala za nesdílňnou součástí dokonalosti.³ Vznikly tak první počátky nejen sportu, ale i pravidelně se pořádajících sportovních her v Olympii, které se staly vzorem pro nynější moderní olympijské hry. Jejich založení byl velmi zásadní krok k dalšímu rozvoji sportu. Jako další původ sportu lze považovat fyzické výcviky pro válku u starověkých vojenských klání. Sport jako činnost provozovanou čistě pro zábavu a potěšení najdeme v renesanční Itálii, kde se objevují známky dnešních ragby nebo fotbalu. Sport se postupně stává kulturním i politickým fenoménem.

3.4 Pojem, obsah a funkce sportu

Než se začnu hlouběji zabývat vztahem sportu a práva a pojmem sportovního práva, je nezbytné si říci, co si lze představit pod pojmem sport. Nalézt jednotnou, přesnou a všeobecně uznávanou definici sportu je však v současnosti téměř nemožná.

Kdybychom se rozhodli přesně definovat slovo sport, bezesporu bychom nenašli pouze jednu platnou a přesnou definici. Existuje jich hned několik. Mezi nejlépe popisující pojem sportu jsem vybrala definici z Evropské charty sportu z roku 1992, která označuje sport jako „*všechny formy tělesné činnosti, které si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních (ať organizovaný nebo ne)*“.⁴

² Dějiny práva. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_pr%C3%A1va

³ Sport. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sport>

⁴ Evropská charta sportu. vyd. 1992, Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>

Sport je velmi pevnou součástí občanské společnosti a stále nabývá na významu, o kterém svědčí i zájem Evropské unie či katolické církve. Vyjádření funkce sportu může být jak přímo *expressis verbis* (=výslovně), tak i jako pouze stručnou charakteristikou. Podle Králíka patří mezi nejstarší a nejvíce uváděnou funkcí sportu funkce zábavná, která se projevuje jako atraktivní forma podívané pro diváky na straně jedné a na straně druhé se zaměřuje na činnost samotného sportovce. Tuto funkci zřejmě neudává bezmyšlenkovitě, neboť slovo sport je odvozené od latinského „*deportare*“ což znamená „bavit se“. Není to však jediná funkce sportu, protože sportovní činnost ve své zájmové podobě, která je založená na dobrovolnictví, působí jako jistá protiváha životním nutnostem a je prostředkem odpočinku a zábavy. Často bývá sport prostřednictvím této funkce označován jako faktor vyrovnávání stabilizace osobnosti.⁵ Nejméně uváděnou funkcí se považuje funkce výchovná, která se paradoxně často označuje jako funkce hlavní. Její účel je vést k tělesnému i duševnímu zdraví a snaží se se vyhnout vlivům, které na nás negativně působí jako narkomanie, agresivní chování, alkoholismus apod. Tento element můžeme považovat jako jeden z prvních společných znaků sportu a práva, jelikož se projevuje jako nezbytný prvek práva.

Mezi další významnou funkcí, u které lze předpokládat výrazný nárůst jejího významu, je funkce ekonomická, která se projevuje zejména v oblasti financování sportu, postupující medializací sportu, komercializací sportovní činnosti a v neposlední řadě profesionalismem.⁶

Bezesporu uvedené funkce nejsou zdaleka všechny. Mezi další můžeme uvést funkce zdravotní, informační, psychoregulační, kulturní, propagační, prožitkové, společenské a několik mnoho dalších.

⁵ Králík, M. *Právo ve sportu*, s. 49

⁶ Králík, M. *Právo ve sportu*, s. 50

3.5 Právní a sportovní norma

3.5.1 Právní norma

Právní norma je považována za základní prvek právního systému. Lze ji definovat jako obecně závazné pravidlo chování, jehož dodržování je zabezpečeno státem. Mezi znaky právní normy považujeme její formu, státní donucení, které, jak se dozvíme v další podkapitole, sportovní norma nemá, všeobecnost, závaznost a normativnost. Existence normativních systémů, odlišných společenských norem, které usměrňují lidské chování, a zabezpečuje integritu společnosti, je spojena se životem člověka. Mezi tyto normativní systémy zahrnujeme i právní normy, které jsou obsahem pramenů práva.⁷

3.5.2 Sportovní norma

Sportovní norma je jedním ze základních neprávních regulátorů chování sportovce v konkrétním sportovním odvětví. Vedle vymezení technického rámce pro provozování konkrétního sportovního odvětví stanoví chtěné chování sportovce, vymezuje rámec takového chování a zpravidla též stanoví případné důsledky svého porušení.⁸ Právní a sportovní norma mají také něco společného a to jejich základní znaky, kterými jsou, jak už jsem již uvedla, všeobecnost, závaznost a normativnost. Sportovní normy jsou určitou paralelou norem právních, byť zpravidla postrádají některé z jejich charakteristických prvků, zejména vynutitelnost jejich dodržování státem.⁹

Sportovní normou lze v obecné rovině rozumět objektivně existující pravidlo chování v rámci toho kterého sportovní odvětví, jehož dodržování je vyžadováno v rámci výkonu takového sportovního odvětví a jehož porušení je, různého rozsahu, s různou intenzitou

⁷ Prusák J. *Teória práva*, s. 206

⁸ Právní rádce, Sportovní normy a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-54821110-sportovni-normy-a-jine-nepravni-prameny-pravidel-chovani-sportovce>

⁹ KUKLÍK, Jan, a spol. *Sportovní právo*, s. 39

a s různými následky, v rámci takového sportovního odvětví sankcionováno subjekty za tímto účelem zřízenými (zejména rozhodčí, disciplinární komise).¹⁰

3.6 Právní úprava sportovní činnosti

Obecně legislativa a legislativa sportovní zvláště, je hlavním pramenem sportovního práva, který vyhovuje formálním požadavkům na označení pramene práva.¹¹ Co se týče právní úpravy sportu v České republice, je poměrně na velmi nízké úrovni. Ústavní normy a ústava se nevěnují této oblasti vůbec a podobně je na tom i ostatní legislativa, která se jí také příliš nezaobírá. Nemůžeme tedy používat pojem sportovní legislativa, vzhledem k tomu, že chybí základní sportovní zákon.

Jako jednu z výjimek lze považovat kupříkladu zákon č.115/2001 Sb., o podpoře sportu. Pojem sport tento zákon vymezuje jako *“všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní”*.¹² Zákon nedefinuje pouze pojem sport, ale také ostatní pojmy, jimiž jsou sportovní zařízení (§ 2 odst. 3) a také tzv. sport pro všechny, kterým se rozumí nejen organizovaný a neorganizovaný sport, ale také pohybová rekreace určená rozsáhlé části vrstev obyvatelstva. Do této oblasti lze zařadit aktivity jako je bruslení, posilování, plavání, volejbal a další sporty provozované rekreačně.

Na principu zákona o podpoře sportu proudí finanční podpora sportu ze státního rozpočtu a z rozpočtů krajů a obcí. Z těchto rozpočtů jsou zakládány sportovní centra, která má na starosti Ministerstvo školství, tělovýchovy a sportu. Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra pak zajišťuje jejich udržování, výstavbu a provozování popřípadě rekonstrukci. Tyto aktivity pak vedou k vývoji týkající se rozvoje sportu a sportovců.

¹⁰ Právní rádce, Sportovní normy a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. Dostupné z: <http://pravniciradce.ihned.cz/c1-54821110-sportovni-normy-a-jine-nepravni-prameny-pravidel-chovani-sportovce>

¹¹ Králík, M. *Právo ve sportu*, s. 160

¹² Zákon o podpoře sportu (Zákon č. 115/2001 Sb.). Dostupné online na <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p1>

4 Právní regulace a organizace sportu

Úvodem této kapitoly si nejprve vysvětlíme hned několik základních pojmů, které se týkají sportovců. Abychom odlišili sportovce, můžeme je rozdělit podle příjmů, kdy se setkáme s kategoriemi amatér, poloprofesionál, někdy označen jako neamatér, a profesionál. Rozdíl mezi profesionálem a amatérem chápe obyčejná společnost v tom, že profesionál za svůj výkon bere peníze a amatér nikoliv. Ovšem tato věc má daleko hlubší a složitější problém. Stát totiž neprojevuje zájem v oblasti profesionálního sportu, tudíž zde chybí příslušný právní předpis, který by upravoval celou jeho problematiku. Právní normy stále ještě nedefinují profesionálního sportovce, ale definují je příslušné normy neprávní různých sportovních organizací.

4.1 Masový sport

Masový sport je v dnešní době velmi populární. Je to sport pro masu lidí, neboli pro širokou veřejnost, která nemá tolik času se sportu aktivně věnovat. V současné době, díky sociálním sítím, vzniká mnoho skupin, ve kterých jsou publikovány články a rady jak dbát o své tělo a pobízejí právě tuto skupinu lidí ke snaze udržet si správný životní styl. Lidé začali více sportovat a jedním z populárních masových sportů je v současné době volnočasový běh. Různé organizace a spolky se zaměřují právě na tuto sortu lidí a snaží se pořádat co nejvíce atraktivních akcí, kde si závodníci mohou porovnat své síly. Mezi nejznámější akce patří například Pražský půlmaraton, kde se ročně sejde až 12 000 dobrovolných běžců. Jako další lze uvést novinku mezi závody, což jsou militaristické závody typu vojenských výcviků, kde účastníci musí překonat několik obtížných překážek a v rámci toho absolvují i několika kilometrovou trasu. Další druhy masových sportů kromě běhu mohou být například běžky, nordic walking, kolečkové brusle, fitness, zumba a spousta dalších.

4.2 Amatérský sport

Co si člověk představí, když se řekne sportovec amatér, amatérský sport? Znamená to vždy, že za to sportovec nebere peníze? Má Česká republika nějakou asociaci, která se zabývá podporou amatérského sportu? Amatérský sport bychom mohli definovat jako

sport, který je provozován pravidelným tréninkem v rozsahu až několika desítek hodin týdně a sportovec je registrován v nějakém sportovním svazu a pravidelně se zúčastňuje soutěží. Rozdíl mezi profesionálem a amatérem je v tom, že profesionál bere za svou sportovní činnost plat a amatér je pouze podporován například sportovním svazem, ve kterém je zaregistrován. Například fotbalisti na amatérské úrovni, kam bychom mohli zařadit týmy okresního přeboru, nedostávají měsíční plat, ale svaz jim kupříkladu zaplatí dresy, nebo přispěje na zápis do turnaje apod.

V České republice je několik asociací, které podporují amatérský sport. Hlavním cílem těchto asociací bývá, jak už bylo řečeno, podpora amatérského sportu a sportovních aktivit, které vedou zejména ke zkvalitnění životního stylu a zlepšení postavení sportu v naší společnosti. Mezi české asociace patří AASČR (Asociace amatérských sportů České republiky), Letecká amatérská asociace a několik dalších, které budou zmíněny v další kapitole.

4.3 Profesionální sport

Pojem profesionální sportovec bychom ještě před rokem 1989 oficiálně neslyšeli. V této době totiž v České republice byli všichni sportovci amatéři a profesionální sport v podstatě neexistoval, jelikož nebyl v souladu s principy socialistické společnosti.¹³ Profesionální sportovci mají sport, který vykonávají, jako své hlavní povolání. Definice profesionálního sportovce by mohla znít, že je to fyzická osoba, která vykonává sportovní činnost za účelem dosažení zisku. Je to tedy jinak řečeno sportovec, pro kterého je vykonávaná sportovní činnost povoláním, která ho živí.

Profesionální sport jako takový se objevil už v dobách antických olympiád. Atleti zde byli najímáni konkrétními městskými státy. Počátky prvních fotbalových profesionálů, což je v České republice asi nejvíce placený sport, se objevil v Anglii koncem devatenáctého

¹³ SLUKA, T., *Profesionální sportovec*, s. 69

století.¹⁴ Profesionální sportovci jsou v České republice řazeni ze zákona do kategorie osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ).

Mezi světově nejznámější, nejlépe placené profesionální sportovce je například basketbalista LeBron James, který si v přepočtu přijde ročně na 1,251 miliardy korun za rok, fotbalista Lionel Messi, který si vydělá 770 milionů korun za rok, anebo slavná tenisová legenda Roger Federer, ten si přijde na 826 milionů korun za rok.¹⁵

Co se týče České republiky, i ta má své sportovce s vysokými příjmy. Patří mezi ně suverénně Petr Čech, což je fotbalový brankář nynějšího klubu Chelsea, vydělá si ročně přibližně 295 milionů korun. Na dalších pozicích finančně nejlépe placených sportovců je i hokejista Jaromír Jágr se svými 105 miliony korun, anebo tenista Tomáš Berdych se 101 miliony korun.

4.4 Organizace sportu

Sportovní orgány a organizace v České republice jsou oblasti, kterými se budeme věnovat v následujících dvou podkapitolách. Také si představíme právní předpisy, které regulují tuto oblast.

Sportovní organizace, jsou převážně v České republice vedeny jako občanská sdružení, které jsou tvořeny zákonem č.83/1990 Sb., o sdružení občanů. Ostatní organizace, které nejsou občanskými sdruženími, mají formu akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se považuje za ústřední orgán státní správy ve sportovní sféře. V České republice se náležitě odbory ministerstva zabývají dvěma sekcemi. Jedna má na starost vývoj sportu ve školách, zastupuje zemi v mezinárodních organizacích a zajišťuje směrnice pro výuku tělesné výchovy. Druhá sekce spolupracuje se sportovními organizacemi a odpovídá za reprezentaci země.

¹⁴ Profesionální sport. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-01-12]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Profesion%C3%A1ln%C3%AD_sport

¹⁵ FREE1: Celebrity. Dostupné z: [tp://www.free1.cz/top-12-nejvice-vydelavajicich-sportovcu-sveta/](http://www.free1.cz/top-12-nejvice-vydelavajicich-sportovcu-sveta/)

Mezi největší a nejznámější sportovní organizaci v České republice je Česká unie sportu (ČUS), která byla 27. dubna 2013 přetransformována a přejmenována za dříve známou jako Český svaz tělesné výchovy (ČSTV). Posláním této organizace je „*vytvářet optimální podmínky ke sportovní činnosti, která se realizuje v jejích základních organizačních člancích, tj. ve sportovních klubech, tělovýchovných jednotkách a národních sportovních svazech*“.¹⁶ Mezi další úkoly je například snaha o komplexní zabezpečení financí sportovní činnosti, poskytování služeb svým organizačním článkům anebo respektuje principy olympismu.

Další asociace, které se zabývají oblastí tělovýchovy a sportu jsou Český paralympijský výbor, Autoklub ČR, Letecká amatérská asociace ČR, Unie armádních sportovních klubů ČR, Česká obec sokolovská, Česká asociace Sport pro všechny, Asociace školních sportovních klubů ČR, Orel, Český olympijský výbor, Český střelecký svaz, Klub českých turistů a Sdružení technických sportů a činnosti ČR. Tyto organizace mají možnost sdružovat několik dalších samostatných asociací v oblasti sportu a poskytovat jim dotace ze státního rozpočtu.

5 Právní a sociálně-psychologické problémy ve sportu

Všude ve světě se setkáme se sociálními a psychologickými problémy, a to i ve sportu. V této kapitole se budeme zabývat diváckým násilím, které se v oblasti sportu objevuje snad nejčastěji. Jako další si představíme násilí mezi samotnými hráči, korupci a doping.

5.1 Divácké násilí

Úvodem této kapitoly bych chtěla nejprve krátce vystihnout příčiny násilí. Na moderní společnost jsou kladené nároky na jedince a jejich výkonnost, které jsou velice stresující, a ne každý se s takovými tlaky dovede vypořádat sociálně akceptovatelným způsobem. Příčinami konfliktů pak jsou nejen obavy či strach z nezvládnutí role, nebo neschopnost řešit konflikt jiným způsobem, ale třeba také potřeba prezentovat vlastní sílu nebo moc s cílem uškodit, pomstít se, ublížit, zastrašit. Popřípadě snaha dosáhnout

¹⁶ ČUS. Dostupný z: <http://www.cuscz.cz>

vlastního cíle za každou cenu.¹⁷ Zejména s celosvětově populárními, mediálně reprezentovány kolektivními sporty se spojuje násilí mezi diváky. Je chápáno jako nebezpečné nebo jakkoliv násilné chování diváku, které neprobíhá pouze na sportovních utkáních, ale může se uskutečňovat i mimo nich. Divácké násilí je jeden ze sociálních fenoménů, který nás zavede až do šestého století, kde v Konstantinopoli, za počátku vlády císaře Justiniána I., v roce 532. proběhlo mohutné povstání, které je dosud nazýváno podle povstaleckého hesla “Níká!”, což znamená v překladu “Zvítězit!”, a považováno tak za počátek násilí sportovních fanoušků.¹⁸

Fakt, že divácké násilí je již dlouhodobým problémem a stále se ho dodnes nepodařilo alespoň zmírnit, svědčí o tom, že se jistě nedá řešit tento problém izolovaně, jelikož se tyto jevy projevují nejen na poli sportu, ale také například na rockových koncertech a jinde.

Násilí a agrese se tedy nevyskytuje pouze mezi sportovci, ale v současné době se čím dál více upíná pozornost na diváky, kteří navštěvují sportovní utkání a soutěže. Právě tyto nepatřičné reakce diváků jsou centrem pozornosti, jelikož jsou jedním z nejvíce problematickým jevem spojeným se sportem a můžou dosahovat i velmi závažných konců.

5.1.1 Násilí z pohledu trestního práva

Výtržnictví, je nejčastější protiprávní čin, se kterým se setkáme v souvislosti při pořádání sportovních utkání. Výtržnictví „*se dopustí ten, kdo veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubě neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí historickou nebo kulturní památku, hrob nebo jiné pietní místo anebo hrubým způsobem ruší shromáždění nebo obřad občanů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem*“.¹⁹ Pachatel, který se dopustí tohoto přestupku může dostat trest odnětí svobody až na dva roky.

Nejznámějším případem výtržnosti je vandalismus. Je to svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku, či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné

¹⁷ SÁDOVSKÝ, S. *Právní aspekty násilí ve sportu*, s. 13

¹⁸ Osobnosti. Dostupné z: <http://www.panovnici.cz/justinian-i>

¹⁹ Trestní zákoník (§ 202 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon)

materiální obohacení, a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv.²⁰ Nejčastěji k vandalismu dochází pod vlivem drog nebo alkoholu. V souvislosti se sportovními utkáními můžeme uvést příklad vandalství například házení petard na hrací plochu, ničení laviček, strhávání plakátů, převracování popelnic a další. Dalšími případy může být například ublížení na zdraví podle § 221 trestního zákona nebo třeba I §196 trestního zákona, násilí proti skupině obyvatelům a proti jednotlivci.

Nakonec tedy můžeme říci, že co se týče trestněprávních nástrojů ke stíhání pachatelů diváckého násilí, jsou poměrně dostačující. Společně s rekodifikací trestního zákona, proběhl také návrh úpravy, který by měl zpřísnit trest za výtržnictví, jestliže k němu dojde v rámci sportovních či kulturních akcí s velkým rozsahem. Právní zásahy sice problematiku diváckého násilí nevyřeší, ovšem svým preventivním účinkem může dojít ke zmírnění tohoto trestního jednání.

5.1.2 Řešení problému násilí ve sportu

Jeden ze základních dokumentů, který se snaží regulovat divácké násilí, je „*Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, zvláště při fotbalových zápasech.*“, která se stala pro Českou republiku účinnou dnem 1. června 1995.²¹ Tato úmluva ovšem stále nemá přednost před zákonem, tudíž není řazena mezi mezinárodní smlouvy, jelikož Parlament České republiky tento dokument stále neschválil.

5.2 Násilí mezi sportovci

Násilí ve sportu se bohužel neobjevuje pouze mezi diváky, ale také mezi samotnými sportovci. Bojovat čestně, uznávat, že je soupeř lepší, respektovat pokyny, chtít vyhrát, ale ne za každou cenu, svým chováním jít příkladem mladším sportovcům, to jsou vše znaky sportovního chování neboli fair play. Hrát fair play se považuje jako základní předpoklad sportovních zápolení. V dnešní době tomu tak ovšem vždy není. Násilí ve sportu existuje

²⁰ Vandalismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vandalismus>

²¹ Epravo: Zákony. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/sdeleni-ministerstva-zahranicnich-veci-o-sjednani-evropske-umluvy-o-divackem-nasilii-a-neslusnem-chovani-pri-sportovnich-udalostech-a-zvlaste-pri-fotbalovych-zapasech-13619.html>

ve dvou podobách. Násilí v kontaktních sportech jako je box, karate a další, kde dochází ke zranění, ale zároveň se bojuje na základě fair-play. Druhá podoba násilí je nečestné jednání mezi hráči, kde se pod vlivem vzteku hráči uchylují až k brutálním zákrokům. Nejčastější případy těchto zákroků se objevují například v hokeji, kde se hráči úmyslně srážejí lokty na zem, nebo ve fotbale, kde se sektáváme s nedovolenými, často až brutálními fauly. Ty někdy vedou dokonce k ošklivým zlomeninám nohou. Hráči se ani nezdráhají na své protihráče, či dokonce rozhodčí plivat.

5.3 Korupce

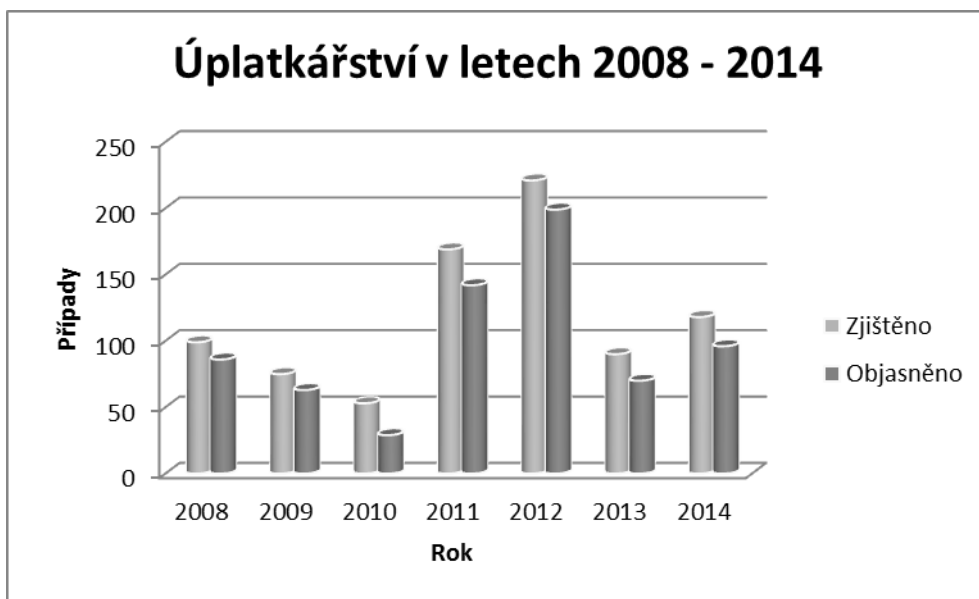
Korupce, je slovo latinského původu, které vychází ze základu slova “rumpere“, tj. rozlomit, zlomit, prasknout. Latinský výraz “corrumpere“ je zneužití funkce nebo postavení ve veřejné správě, politice nebo hospodářství ke svému prospěchu a ten, kdo korupci podstoupil, je zvrhlý, zkažený nebo zvrácený. Protikladem korupce je integrita. Korupce zasahuje především do politiky, hospodářství, ale také do společnosti. Můžeme odlišit korupci drobnou a velkou, organizovanou a neorganizovanou.

Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.²² Není pravidlem, že se při korupci mluví pouze o penězích. Úplatkem se rozumí i jako poskytnutí služeb, informací atd. Hranice, od jaké hodnoty je úplatek trestný, není, jelikož trestní zákon netoleruje žádnou formu úplatkářství. Existuje rčení, které říká: „*Každý je úplatný, záleží jen na výši nabízené částky!*“ Tímto se vlastně sděluje, že korupční potenciál dřímá v každém z nás, a že před korupcí není úniku a nikdo se před ní nemůže cítit úplně bezpečný.²³

V České republice se průměrně zjistí okolo 120 případů korupce, z nichž se 90% z nich potvrdí. Každoročně se celosvětově měří, CPI, což je Index vnímání korupce. Česká republika se průměrně ročně pohybuje v rozmezí okolo 50. – 60. místa.

²² §334 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

²³ FRIČ, Pavol, a spol, *Korupce na český způsob*, s. 9

Graf 1: zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx> (vlastní zpracování)

5.3.1 Korupce ve sportu

Peníze se pohybují všude kolem nás. Jak v obchodu, tak i ve sportu. Bohužel je nutno říct, že se s korupcí ve sportu nesetkáváme pouze na profesionální úrovni. Ve sportu se pohybují velké obnosy peněz, které mají na svědomí především sponzorské dary, peníze ze sázkových kanceláří ale i odměny placené za umístění sportovce. Tato přítomnost peněz působí jak na sportovce, tak i na trenéry, manažery, rozhodčí a další účastníky a může tak mít značný vliv na vznik korupčního prostředí.

5.4 Doping

Už od počátku historie sportu se objevovali snahy, aby sportovci podávali neustále lepší a lepší výkony a výsledky. Ne každý sportovec toho byl schopen a tak vzniklo jedno z nejvíce diskutované oblasti sportu, což je problematika dopingu, neboť se s ní setkáváme téměř každý den. Užívání farmakologických látek a metod, které nejsou v souladu se sportovní etikou ani principem ochrany zdraví, se ve sportu označuje jako doping. O boj proti dopingu se snaží už dlouho nejen státní, ale také nestátní sportovní organizace, které se ho snaží eliminovat. Užívat nepovolené látky je nejen neetické.

Existuje seznam dopingových látek, který je přístupný na internetových stránkách, takže si každý sportovec, před požití například léků, může zkontrolovat, zda není zakázaný.

Seznam dopingových látek je velmi početný, ale látky lze rozdělit do skupin podle toho, jak působí na lidský organismus. *Stimulační látky*, které zvyšují pozornost, soutěživost, omezují únavu a zvyšují agresivitu. *Narkotická analgetika*, která utišují bolest a mohou začít být i těžce návykové. Další jsou *anabolické steroidy*, *beta-blokátory* a *diuretika*.

Jsou dvě metody dopingu. Buď krevní doping, při němž si sportovec nechá odebrat krev a pokračuje v tréninku, a bezprostředně před výkonem se mu do organismu transfúze krve vrátí, většinou s dalšími krevními produkty zvyšující jeho schopnosti. Tato metoda je nejčastěji používána u sportů, jako je běh na lyžích, cyklistika nebo plavání. Druhou metodou je užívání chemických látek, kde si sportovec látku aplikuje nejčastěji požitím, neboli trávícím ústrojím, či injekcí do svalu nebo žíly. Zakázané látky jsou podrobně uvedeny v seznamu látek, které jsou uvedeny v právních dokumentech, upravujících problematiku dopingu.

Dopingovou kontrolu lze provést kdykoliv během soutěže, ale i mimo ni. Existuje takzvaný dopingový komisař, který má oprávnění provést dopingovou kontrolu a zároveň oznamuje, kdo bude ke kontrole vybrán. Specializované laboratoře, které jsou akreditované Světovou antidopingovou agenturou (WADA), provádí analýzu vzorků z kontroly. Pokud se stane, že je vzorek moči pozitivní, sportovec má právo požádat o přezkoumání a kontrolní analýzu druhého vzorku. Pokud sportovec o přezkoumání nepožádá, považuje se první výsledek vzorku za končeny. V případě, že dopingová kontrola prokáže pozitivní účast nepovolených látek v moči, sportovci je pozastavena sportovní činnost a následuje disciplinární řízení.

5.4.1 Právní regulace dopingu v České republice

Problém dopingu ve sportu má určitá specifika, která kladou otázku, zda jsou pro eliminaci dopingu ve sportu takzvané sportovní normy postačující.²⁴ I nejvyšší světové organizace sportu jsou si vědomi, že přijatá opatření mají jisté pochybnosti o jejich účinnosti. Česká republika prošla v oblasti boji proti dopingu několik let složitým vývojem. Česká charta proti dopingu, která byla vyhlášena Českým olympijským výborem v roce 1993, je základní dokument, který obsahuje jakousi antidopingovou strategii. Na

²⁴ SLEPIČKA, P. *Problematika DOPINGU a možnosti dopingové prevence*, s. 77

základě této strategie vznikl za podpory všech signatářů Antidopingový výbor České republiky, který je v právním postavení jako občanské sdružení.

Zvláštní předpis, který by upravoval problematiku dopingu, však v České republice stále neexistuje. Existují ale právní předpisy, který alespoň s určité části řeší tento problém spojený s dopingem.

Zákon č. 200/1990 Sb. Zákon České národní rady o přestupcích, kde v § 30 odst. 1 písm. e) se dopustí přestupku ten, *kdo úmyslně umožňuje požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek než látek omamných a psychotropních osobě mladší osmnáct let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj*. Tento předpis se vztahuje na osobu, která podá dopingovou látku a za tento přestupek mu může hrozit pokuta do výše 5000 Kč nebo zákaz činnosti až šest měsíců.²⁵

Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech, kde podle § 5 odst. 1 jsou osoby, které zacházejí s léčivými, povinny omezit a nejnižší možnou míru nepříznivé důsledky působení léčiv na člověka, zvířata a životní prostředí a dodržovat pokyny k zacházení s léčivým přípravkem stanovené v souladu se souhrnem údajů o přípravku.²⁶

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který obsahuje ustanovení o podávání anabolických látek mládeži, v § 218a a § 218b. Zákon č. 134/2002 Sb.²⁷

5.4.2 Řešení dopingové problematiky

Dle mého názoru by se problematice dopingu měl věnovat samozřejmě antidopingový výbor, ale i ostatní organizace, jelikož za více než 40 let se současný systém doposud nedokázal vypořádat s jeho problematikou. Stále se ve sportu objevují látky, které ani v antidopingových laboratořích nedokáží odhalit. Z těchto důvodů byl vysloven názor, že by měla být ponechána svobodná volba sportovce, pokud je ale řádně poučený a plnoletý,

²⁵ Epravo: Zákony. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>

²⁶ Sagit: Sběrka zákonů. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb00402&cd=76&typ=r>

²⁷ Sagit: Sběrka zákonů. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb02412&cd=76&typ=r>

užívat některé ze zakázaných látek. Tento liberální přístup ovšem předpokládá naprostou informovanost sportovců o možných rizicích a také přenesení zodpovědnosti svému lékaři, který je oprávněný posoudit toto riziko.

6 Praktické problémy a financování sportu v České republice

V této kapitole si podrobně představíme, jak v České republice funguje financování sportu a z jakých zdrojů přijímá peníze. A také si ukážeme na konkrétních příkladech problémy sportu, mezi něž patří korupce.

6.1 Přínosy sportu

Je nutno říci, že 75% pozitivních zpráv, které ve světě o České republice kolují, jsou díky sportu. Sport přináší pro naši republiku mnoho pozitivního, ať mluvíme o ekonomické sféře, marketingové, zdravotní, sociální, anebo v oblasti vzdělávání.

6.1.1 Marketingové přínosy sportu

V České republice považujeme za pozitivní marketingový přínos například *mimořádné sportovní výkony* našich sportovců na velkých mezinárodních akcích, mezi které můžeme zařadit například zlaté medaile českých hokejistů v Naganu z OH, nebo vítězství ve finále Wimbledonu Petry Kvitové, apod. Jako další přínos jsou *účasti reprezentantů na mezinárodních sportovních soutěžích*, kde se současně s jejich přítomností zvyšuje i zájem a povědomí o České republice. A jako poslední přínos lze zmínit *sportovní akce, které jsou mezinárodního významu*, jako například Prague International Marathon, který je pořádán v České republice, a zahraniční média je přenáší do svých zemí.

6.1.2 Přínosy v oblasti vzdělání

Česká republika klade velký důraz na spojitost sportu se vzděláním. Proto se snaží, aby ve školách probíhala tělesná výchova, aby v místních společenských klubech byla dostatečná fyzická aktivita. Pokouší se zainteresovat i učitele, instruktory a zdravotní pracovníky poskytnutím jejich vzdělávání a školení. Zejména tedy učitele, kteří pracují s mládeží a lékaře pracující v oblasti sportovní rehabilitace a regenerace. U sociálně slabších skupin má vzdělávání prostřednictvím sportu pozitivní efekt a to jako prevenci předčasného ukončení školní docházky.

6.1.3 Sociální přínosy

Sport ovlivňuje významné postavení mladých, zejména zdravotně postižených, nebo jedinců, kteří pocházejí ze slabších poměrů. Napomáhá tak společenské integritě a to bez ohledu na věk, národnost nebo pohlaví. V současné době se díky velkému zájmu vytváří silný potenciál, nejen mezi mladými, pro podporu kolektivní spolupráce v různých oblastech. Sport také vede k rozvoji osobnosti a respektu vůči ostatním, dodržování pravidel, disciplíně, dodržován fair-play.

6.1.4 Přínosy v oblasti zdraví

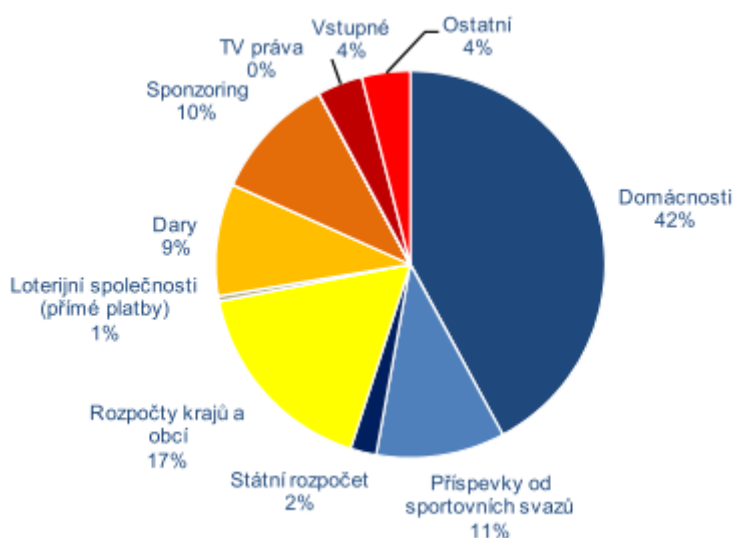
Sport je nástroj, jehož úkol je prevence civilizačních chorob a nabízí tak prevenci před obezitou, kardiovaskulárními chorobami, diabetu, infarktem, chronicky únavovými syndromy, Alzheimerovou chorobou, aterosklerózou apod. Sport také zabezpečuje zdraví vývoj občanů, kteří se správně pohybují a mají správné stravovací návyky a to vede ke zdravému vývoji a rozvoji společnosti.

6.2 Financování sportu v České republice

V současnosti je jeden z největších problémů získávání finančních prostředků pro zdatný a úspěšný chod sportovních organizací. V České republice je přibližně 35 250 sportovních klubů a přes 3 000 000 sportovců. Před rokem 1990 na sport putoval 0,69 % z rozpočtu, z čehož lze usoudit, že sport byl vcelku preferovaným odvětvím, a v roce 2011 pouhých 0,18 %, kdy od roku 1989 následoval prudký pokles finančních prostředků, které směřovaly do sportu. V současné době jsou postrádány centrální registry, které by poskytovaly podporu sportovcům a sportovním klubům.

6.2.1 Zdroje financování sportu v České republice

Z veřejných zdrojů jde na sport přibližně 7,7 miliardy korun ročně, včetně odvodů od regionů a obcí, či z hazardních her. Sportovní byznys je ovšem mnohem hodnotnější. Sponzorské příspěvky, reklamní aktivity, práva na televizní vysílání, které se nabalují na sport a přidávají tak necelých osm miliard dalších peněz. K této částce lze ještě připočítat majetek a finance sportovních svazů a došli bychom až na nějakých šedesát miliard korun. Jako hlavní zdroj financování sportu v rámci veřejného sektoru představují obce a města, které přispívají sportu přibližně ze 70 %. Dalším zdrojem, je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, který finančně pomáhá z 15 % a ostatní, kam řadíme krajské úřady, ostatní ministerstva a regionální řady.

Graf 2: zdroj: Analýza financování sportu v České republice z roku 2010

Na grafu můžeme vidět strukturu finančních zdrojů sportovních klubů. Z největší části jsou finanční zdroje domácností, kam patří například rodičovské příspěvky, nebo placená výbava sportovce ze své kapsy a další, které jsou 42 %. Jako druhý nejvyšší zdroj jsou rozpočty krajů a obcí 17 %, příspěvky od sportovních svazů 11 %, sponzoring 10%, dary, vstupné, státní rozpočet a loterijní společnosti.

6.3 Korupce v českém fotbalu

V roce 2004 vypukla v českém fotbale asi největší korupční aféra v historii. Na konci měsíce dubna 2004, na základě telefonních odposlechnů, zadržela policie sportovního ředitele Synotu Jaroslava Hastíka a rozhodčího Stanislava Hrušku. Hruška byl obviněn z přijímání úplatků a Hastík z korupce za ovlivnění utkání ve prospěch Synotu. Následovala obvinění několika dalších funkcionářů včetně majitele klubu Iva Valenty. Sankce, které další skupina obviněných obdržela, byly podmíněné tresty v rozmezí deseti až čtrnácti měsíců, pokuty od 30 000 do 150 000 korun a tři až pět let zákazu činnosti. Co se týče trestu klubu, dostal pokutu ve výši půl milionu korun a bylo mu odečteno 12 bodů.

Ve stejném roce se začalo rozjíždět další vyšetřování korupčního skandálu, kde sehrál hlavní roli Ivan Horník, bývalý sportovní ředitel Viktorie Žižkov. Obvodní soud pro Prahu 3 shledal Ivana Horníka vinným za ovlivnění zápasů ve prospěch Viktorie Žižkov a za nabízení úplatků a byl mu uložen trest odnětí svobody na sedm let a peněžitý trest v hodnotě 900 000 korun. Dále disciplinární komise Českomoravského fotbalového svazu uložila finanční postihy ve výši 3 985 000 korun 5 klubům, 14 rozhodčím, 9 funkcionářům a 5 delegátům.

6.4 Korupce mezi hráči

Korupční aféry se začaly v minulosti objevovat často i u samotných hráčů. Nejčastěji šlo o případy, že klíčoví hráči týmu zápasy takzvaně „prodali“. Často se i upláceli hráči sami mezi sebou. V reálném světě se však vyskytují i situace, kdy si sám sportovec vsadí na svůj vlastní zápas a poté se jej pokusí ovlivnit. V tomto případě může být dotčený sportovec obviněn dokonce z trestného činu podvodu. Proto by mělo být v hráčské smlouvě podotknuto, že se sportovec nesmí účastnit jakéhokoliv sázení na své utkání ani přes zprostředkovatele. V praxi ovšem často sportovní kluby tyto body ve smlouvách

zanedbávají, anebo zcela vypouštějí. V nejčastějších případech si takovéto situace vyřizují kluby interně, například vyhozovem po uplynutí smlouvy nebo pokutou.

6.4.1 Řešení korupce ve sportu

Snad každá země v Evropě se v minulosti i v současné době potýká s problémem korupce ve sportu. Zasahuje zřejmě do všech sportovních disciplín, ovšem můžeme říci, že v každé oblasti sportu se s ní setkáme, ale s různou intenzitou. Řešení, kterým by se korupce definitivně ze sportu odstranila, však zatím v současnosti neexistuje. Určitým krokem ke zlepšení by bylo zavést příslušné opatření v oblasti výchovy rozhodčích a hráčů, přijem zásadních kroků ze strany legislativy a zvýšit medializaci korupčních afér. Současně je nezbytná novelizace trestního zákona, aby tresty lépe a přesněji odpovídaly závažnosti viny.

6.5 Ekonomické parametry sportovní činnosti

Tato kapitola bude obsahovat konkrétnější zaměření ekonomických aspektů ve sportu. Již v úvodu jsem zmínila, že hraji profesionálně basketbal, a tak bych se v této části zaměřila na pojištění jak sportovců obecně, tak i basketbalistů. Dále představím klub, ve kterém hraji. Čím je členem, do jakých akcí se zapojuje a další aktivity spojené s ním. V neposlední řadě bych navázala na nadaci, kterou náš tým společně s týmem ZVVZ USK Praha podporuje.

6.5.1 Pojištění sportovců

Úrazy se bohužel nevyhýbají nikomu. Mohou se nám stát při sportu, cestě do školy, do práce, na dovolené nebo i v klidu doma. Jako každý jiný člověk by měl být i sportovec dobře pojištěný. Není ovšem sportovec jako sportovec. Sportovce si pojistný trh dělí na základní dvě kategorie. Jsou odlišná nejen úrovní sportu, ale také rizikovostí.

A proto si každá pojišťovna určuje rizikovost sportu podle vlastní metodiky. Každé zaměstnání a činnost se řadí do takzvaných rizikových skupin, které jsou čtyři. Druhy sportu jsou zahrnuty ve všech čtyřech skupinách. Například v 1. rizikové skupině se mohou objevovat osoby, které provozují biliard, jógu, kuželky, šachy a další. Ve 2. rizikové skupině bychom našli atlety, krasobruslaře, tenisty, baseballisty, plavce a jiné, v další čili ve 3. skupině jsou už rizikovější sportu jako třeba snowboarding, šerm, vzpírání, vodní

lyžování, skoky do vody a basketbal. A konečně poslední skupina, ve které jsou zahrnuti osoby se zvláště zvýšeným rizikem. Ovšem jak jsem zmínila již na začátku, každá pojišťovna si tyto kategorie dělí sama.

Co se týče rozsahu a ceny je u každého sportovce jiná dle kategorie. Omezené krytí mají logicky profesionální sportovci, kteří mají vyšší rizikovost, a tím pádem platí pojištění vyšší. Pojištění lze tedy sjednat buď jako samostatné, nebo se můžete připojit k životnímu pojištění. Pojistitel si výši pojistného samozřejmě volí sám, aby mu maximálně vyhovovala. Sportovci tím pádem mívají vyšší rozsah pojistky, neboť spadají do rizikových skupin.

6.5.2 Vstupné

Vstupné je bráno jako jedna z položek rozpočtu klubu. Výše vstupného závisí na mnoha aspektech, kterými mám na mysli kupříkladu atraktivnost sportu a s tím je spojena také úroveň soutěže. Výše vstupného ve světě se liší stát od státu, ale mezinárodní soutěže jako například fotbalová Premier League má vstupné samozřejmě vyšší než lokální soutěže. Výše vstupného je sezonní záležitost, ale řada klubů se jí snaží co nejméně měnit, jelikož na změny také reaguje samotný divák a může mít vliv na návštěvnost.

Konkrétně fotbalový klub AC Sparta Praha rozlišuje cenu vstupenky podle místa sezení, kvality soupeře a podle věku diváka. Umožňuje také stálým fanouškům zakoupit si permanentku nebo takzvanou zlatou permanentku.

Ne všechny kluby si mohou dovolit vybírat vstupné, jelikož utkání nejsou pro diváky dostatečně atraktivní, a proto je nahrazuje takzvané vstupné dobrovolné, kde si divák sám zvolí, jestli přispěje nebo ne.

6.5.3 Nadace

Mnoho sportovních spolků se snaží angažovat do dobročinných akcí kde jednou z jejich forem je podpora nadací. Sportovní kluby tuto činnost provozují nejen z hlediska marketingu pro zviditelnění, ale také za účelem opravdové pomoci postiženým.

Zástupci klubů a nadací se domluví na jisté podpoře projektu a posléze i formu plnění. Tato činnost může být naplněna buďto materiálním způsobem nebo finančním. Většinou sportovní kluby uzavírají vztah na bázi darovací smlouvy, kde klub daruje nadaci finanční nebo věcný dar a nadace posléze s darem nakládá ve prospěch daného projektu

Basketbalové kluby VŠ Praha a ZVVZ USK Praha také spolupracují s nadací a to s Nadací Koše Proti Drogám. Zakladatelem tohoto subjektu je Česká basketbalová federace, která jej založila v roce 2004 s vizí podpořit aktivitu a zájem dětí ke sportu konkrétněji k basketbalu. Heslem této nadace je „Ukážeme dětem lepší cestu“, jímž se snaží řídit. Každoročně totiž podporuje řadu smysluplných projektů, především basketbalových. Podporuje i charitativní a dobročinné akcí. Nasmlouvané kluby s těmito projekty úzce spolupracují a podporují je zejména po finanční a materiální stránce. Jako příklad lze uvést projekt Vánoční strom rádia KISS 98, který spočívá ve výběru finančních prostředků od klubů a nákup a posléze předání vánočních dárků pro opuštěné děti z dětských domovů.

Spolupráce s občanským sdružením Cesta za snem, patří mezi další podporující akce Nadace Koše Proti Drogám. Tento projekt každoročně pomáhá konkrétnímu dítěti, pro které se snaží obstarat co nejvyšší finanční obnos. Minulý rok jsem se společně s Nadací Koše Proti Drogám, osobně tohoto projektu zúčastnila, který měl název „Na Sněžku pro Pétu“. Celý rok byla tato akce propagována za cílem podpořit Pétu, který potřeboval protézu na jeho amputovanou nohu a následný kurz na samostatnou chůzi bez pomoci francouzských holí. Podpora byla ukončena závěrečnou akcí výšlapem na nejvyšší horu České republiky Sněžku, kde se setkali nejen sponzoři, ale i lidé, kteří mohli podpořit například zakoupením trička. Kluby VŠ Praha a ZVVZ USK Praha podpořili chlapce finančním darem ve výši 40 000,-.

Nadací v oblasti sportu je celá řada. Vzhledem k tomu, že jsem patronkou právě Nadace Koše Proti Drogám, vím, že podporovat ať kohokoliv kdo to potřebuje je velmi důležité. Sportovní kluby nebo samotní sportovci jsou velmi často spojováni s nadacemi a charitativními příspěvky i proto, že ve sportu obíhají větší finanční prostředky.

6.5.4 Sponzoring

Právo v České republice zatím pojem sponzorství a sponzor nezná. Sponzorství lze charakterizovat jako jistý prodej reklamy, či jinou propagaci sponzora, sportovním klubem. Sportovní klub může se sponzorem uzavřít smlouvu, kterou můžeme označit jako smlouva sponzorská, ale z právního hlediska se jedná o nepojmenovanou smlouvu. Na tělovýchovu a sport je podle zákona o dani z příjmu možné věnovat sportovnímu klubu dar, který lze odečíst od základu daně a to jak právnickou tak i fyzickou osobou. Sponzorem může být kdokoliv, obchodní společnosti a jiné organizace, ale i jednotlivci. Každá sportovní organizace jistě uvítá další finanční zdroj. Proto musí potenciálnímu sponzorovi, klub oznámit kolik prostředků potřebuje a na jaký účel je použije. Záleží také samozřejmě na mnoha dalších aspektech, jako je například dobrá pověst klubu, spokojenost účastníků a členů klubu pořádaných akcí a další. Klub může nabídnout hned několik plnění a to, reklamní plochy na sportovních kurtech, bannery v prostorách klubu, volné vstupenky, slavnostní výkopy, předávání cen, uvedení loga sponzora na programech, na tiskových zprávách a dalších oficiálních tiskovinách, zmínění sponzora v místním rozhlase, prodejní prostor na místě akce, internetové stránky s propagací sponzora s odkazem na jeho internetové stránky apod. Samozřejmě je nutno si z hlediska sportovního klubu uvědomit, že náklady vynaložené na tyto plnění musí být menší než sponzorský dar. Po ukončení akce nebo období, na které byl sponzor vynaložen, je povinností sponzorovi poskytnout stručnou zprávu, která by měla obsahovat informace o návštěvnosti, členech a další. Také by v hodnocení nemělo chybět názor klubu, jak se akce povedla a co se naopak nepodařilo, jestli sponzorství naplnilo cíl klubu a pokud přinesl sponzorský příspěvek klubu očekávanou hodnotu.

Existuje také několik forem sponzoringu. Jedna z forem je, že sponzor se rozhodne přispívat jednotlivým sportovcům. Je to jedna z nejčastějších forem ve vrcholovém sportu. Sponzorování sportovních týmů se také objevuje často. Spočívá v poskytování financí, sportovního vybavení, dopravy nebo ubytovacích služeb. Sponzor také může podporovat pouze určité sportovní akce.

7 Společenský význam sportu

Sport má bezesporu značný vliv na naši společnost. Působí na nás už od samého dětství. Sport, jak jsem již popsala v předešlých kapitolách, charakterizujeme jako určitou lidskou činnost, která je založena na společenských, kulturních a výchovných hodnotách. Představuje také v současné době ekonomický a společenský jev, jež značným způsobem přispívá k rozvoji naší společnosti. Sportem se zabývá poměrně velká část populace a pro společnost má hned několik významů.

7.1 Sociální integrace

Na sportu je krásné to, že dělá radost mnoha lidem a zároveň má neskutečný potenciál lidi sdružovat a nezáleží na věku nebo na společenském původu. Značně přispívá na posilování hospodářské a společenské soudržnosti a pomáhá tvořit lepší společnost včetně rovnosti mužů a žen. Sport tedy vytváří jakýsi pocit sounáležitosti, což může být důležité pro integraci vyloučených skupin naší společnosti.

7.2 Kvalita života

Pokud uvažujeme o sportu jako o nástroji upevňující tělesnou aktivitu a zdraví má velmi dalekosáhlejší vliv, než jakákoliv jiná společenská hnutí. Ne nadarmo se říká, že s nedostatkem tělesné aktivity stoupá výskyt obezity, chronických onemocnění a nadváhy, které kvalitu života snižují a ohrožují životy jedinců. Nejen, že má nedostatek tělesné aktivity dopad na zdraví člověka, ale také zatěžuje státní rozpočet a to konkrétně rozpočet zdravotnictví.

7.3 Vzdělání a výchova

Sport nejen, že napomáhá rozvoji schopnosti soustředění a schopnosti učit se, ale pomáhá i respektovat určitá pravidla. Nabízí hlavně mladým generacím možnost se začlenit do společnosti a tím se zároveň vyhnout páchání deliktů. Hodnoty, které sport nabízí, mohou přispívat k motivaci, odolnosti, odpovědnosti, vztahu k ostatním, utváření osobnosti, cílevědomosti, sebeovládání, překonávání překážek, sebehodnocení, k fyzickému vývoji, mentálnímu vývoji, tvoření charakteru člověka a mnoho dalších.

7.4 Reprezentace a vlastenectví

Většina sportovních soutěží se stala světovými či regionálními společenskými událostmi. Pro sportovce to znamená reprezentovat svou zemi jejich výkony, a nabývá tak národní hrdosti a vlastenectví. Reprezentanti vědomě či ne napomáhají zemi v dalších rozměrech a to v zahraniční prezentaci sportu i kultury a úrovně reprezentované země. Tím také napomáhá posílit zahraniční vztahy.

7.5 Hospodářský rozměr sportu

Sport může také sloužit jako nástroj pro regionální a místní rozvoj, pro rozvoj vesnic a obnovu měst. Představuje také velmi rychle rostoucí hospodářské odvětví. S ekonomikou je sport propojen hned několika vztahy. Do těchto vztahů můžeme zařadit například výstavby sportovních zařízení, organizace různých sportovních akcí, sportovní turistika, mediální sféra, výroba sportovního náčiní a doprava sportovců.

8 Závěr

Na konci vykonané práce lze alespoň částečně hodnotit její výsledky. Pro autora je to o to těžší, jelikož je zatížen subjektivním pohledem do zpracované problematiky. Jediné, co je zcela jasné, je skutečnost, že téma práce nebylo zcela vyčerpáno. Některé aspekty, související s cílem práce, byly spíše jen naznačeny, než zcela objasněny a charakterizovány v plně šíři a hloubce.

Přínos této práce vidím nejen ve snaze objektivně a relativně uceleně identifikovat, objasnit a charakterizovat ty oblasti současného sportu, (právní, sociálně-psychologické, zdravotnické či ekonomické), které ovlivňují konkrétní životy lidí, rozvoj regionů a tím i celkové klima České republiky. V současné době sport předkládá veřejnosti pozitivní vzory, kterým dle mého názoru sportovci rozhodně jsou.

Z hlediska užitých metod mohu říci, že pokud se budu v budoucnu dané problematice dále zabývat, k metodologickému aparátu bude doplněn formalizovaný dotazník zaměřený na dva druhy respondentů – aktivní sportovce a širokou diváckou veřejnost z řad mládeže. Přesto lze konstatovat, že zde použité metody umožnily dobrý vzhled do zpracované problematiky zvenčí i zevnitř. Na základě získaných poznatků tak mohu říci, že cíl stanovený v úvodu práce byl naplněn.

Závěrem bych chtěla vyjádřit, zřejmě těžce splnitelné přání, aby se sport stal pro současnou mladou generaci tím, čím byl ve zlatých dobách starověkých olympijských her a v Coubertinově pojetí, a to časem a prostorem míru, cti a radosti.

9 Seznam použitých příloh

9.1 Odborná literatura

1. FRIČ, Pavol a kol. *Korupce na český způsob*. 1. vyd., Praha: G plus G, 1999. 302 s. ISBN 80-86103-26-9
2. HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. 1. vyd., Praha: Auditorium s.r.o., 2007. 142 s. ISBN 978-80-903786-1-2
3. KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2001. 278 s. ISBN 80-7160-146-2.
4. KUKLÍK, Jan, HAMERNÍK Pavel, SUP, Martin, KRÁLÍK, Michal, HAINDLOVÁ, Markéta, KOHOUT, David, KUČERA, Vít, CARPENTER, Kevin, RADOSTOVÁ, Kateřina, CHIZZOLA, Philipp. *Sportovní právo*. 1. vyd., Praha: Auditorium s.r.o., 2012. 182 s. ISBN 978-80-87284-28-5.
5. PRUSÁK, Jozef. *Teória práva*. 1. vyd., dotisk. Bratislava: PR UK, 2000. 331 s. ISBN 80-7160-080-6.
6. SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. 1. vyd., Karolinum, 2010, 113 s. ISBN 978-80-246-1836-4
7. SLEPIČKA, Pavel, PYŠNÝ, Ladislav, SLEPIČKOVÁ, Irena, NEKOLA, Jaroslav. *Problematika DOPINGU a možnosti dopingové prevence*. 1. vyd., Praha: Karolinum, 2000. 83 s. ISBN 80-246-0205-9
8. SLUKA, Tomáš. *Profesionální sportovec*. 1. vyd., Havlíček Brain Team, 2007. 199 s. ISBN 80-9036-095-5.

9.2 Právní předpisy a ostatní legislativní zdroje

9. Analýza financování sportu v České republice z roku 2010
10. *Evropská charta sportu*. 1992. vyd. 1992, Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>
11. Evropská úmluva o diváckém násilí o neslušném chování při sportovních událostech, zvláště při fotbalových zápasech
12. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
13. Zákon o podpoře sportu (Zákon č. 115/2001 Sb.). Dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p1>
14. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu
15. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružení občanů
16. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
17. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
18. Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech
19. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

9.3 Internetové zdroje

20. Antidopingový výbor ČR, Průběh dopingové kontroly. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/dopingova_kontrola_prubeh.php
21. Cesta za snem, Projekty, Na Sněžku pro Péťu 2014. Dostupné z: <http://www.cestazasnem.cz/projekty/na-snezku-pro-pe%C5%A5u-2014>
22. ČUS, Služby servis, Sponzorství. Dostupné z: <http://www.cuscz.cz/sluzby-servis/sponzorstvi.html>
23. Dějiny práva. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_pr%C3%A1va?veaction=edit
24. Nadacekpd, O nadaci. Dostupné z: <http://www.nadacekpd.cz/>
25. Panovníci. Dostupné z: <http://www.panovnici.cz/justinian-i>
26. Pojištění-úrazové, Rizikové skupiny pro úrazové pojištění. Dostupné z: <http://www.pojisteni-urazove.cz/rizikove-skupiny-pro-urazove-pojisteni-podrobne/>
27. Policie, Policie-čr. Dostupné z: <http://www.policie.cz/policie-cr.aspx>
28. Právní rádce. Sportovní normy a jiné ne právní prameny pravidel chování sportovce. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-54821110-sportovni-normy-a-jine-nepravni-prameny-pravidel-chovani-sportovce>
29. Sport.lidovky, Sport. Dostupné z: http://sport.lidovky.cz/cech-je-podle-forbesu-nejlepe-placenym-ceskym-sportovcem-pey-/ostatni-sporty.aspx?c=A140807_121442_ln-sport-ostatni_makr

30. Týden, sport. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/sport/fotbal/gambrinus-liga/fotbalova-korupce-po-cesku-synot-hornik-a-spol_162997.html#.VPmXLOHYp1M

9.4 Grafy

Graf 1: zdroj: Policie, statistiky kriminalita. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx> (vlastní zpracování)

Graf 2: zdroj: Analýza financování sportu v České republice z roku 2010